

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

21 януари 2016 година *

„Обжалване — Член 81 ЕО — Картели — Испански пазар на битум за пътни настилки —
Разпределение на пазара и съгласуване на цените — Прекомерна продължителност на
производството пред Общия съд — Член 261 ДФЕС — Регламент (ЕО) № 1/2003 — Член 31 —
Правомощие за пълен съдебен контрол — Член 264 ДФЕС — Частична или пълна отмяна на
решение на Комисията“

По дело C-603/13 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на
22 ноември 2013 г.,

Galp Energía España SA, установено в Alcobendas (Испания),

Petróleos de Portugal (Petrogal) SA, установено в Лисабон (Португалия),

Galp Energía SGPS SA, установено в Лисабон,

представявани от M. Slotboom, advocaat, и G. Gentil Anastácio, advogado,

жалбоподатели,

като другата страна в производството е:

Европейска комисия, за която се явяват C. Urraca Caviedes и F. Castillo de la Torre, в качеството
на представители, подпомагани от J. Rivas Andrés, адвокат, и G. Eclair-Heath, solicitor,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: T. von Danwitz, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на
председател на пети състав, K. Lenaerts, председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия
в пети състав, D. Šváby (докладчик), A. Rosas и C. Vajda, съдии,

генерален адвокат: N. Jääskinen,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 15 април
2015 г.,

* Език на производството: английски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 16 юли 2015 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 С жалбата си GALP Energía España SA (наричано по-нататък „GALP Energía España“), Petróleos de Portugal (Petrogal) SA (наричано по-нататък „Petróleos de Portugal“) и GALP Energía SGPS SA (наричано по-нататък „GALP Energía SGPS“) (наричани по-нататък заедно „жалбоподателите“) искат отмяната на решението на Общия съд на Европейския съюз от España и 16 септември 2013 г., Galp Energía др./Комисия (T-462/07, EU:T:2013:459, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което последният, от една страна, е отменил частично Решение C(2007) 4441 окончателен на Комисията от 3 октомври 2007 година относно производство съгласно член 81 от Договора за ЕО, понастоящем член 101 ДФЕС (дело COMP/38.710 — Битум (Испания) (наричано по-нататък „спорното решение“), като е намалил размера на наложената им глоба, и от друга страна, е отхвърлил жалбата в останалата ѝ част.

Правна уредба

- 2 Член 31 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 ДФЕС] и [102 ДФЕС] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167) гласи:

„Съдът разполага с [правомощие за пълен съдебен] контрол върху решения[та], с които Комисията е [наложила глоба] или [периодична имуществена санкция]. Той може да отмени, намали или увеличи наложената [глоба] или [периодична имуществена санкция]“.

Обстоятелства, предхождащи спора и спорно решение

- 3 Обстоятелствата, предхождащи спора, са изложени в точки 1—85 от обжалваното съдебно решение и за целите на настоящото производство могат да бъдат обобщени, както следва.
- 4 Продуктът, за който се отнася нарушението, е „проникващият битум“, а именно битум, който не е предмет на никаква обработка и се използва за изграждането и поддръжката на пътища.
- 5 Испанският пазар на битум обхваща, от една страна, трима производители, групите Repsol, CEPSA-PROAS и BP, и от друга страна, вносители, сред които са групите Nynäs и групата, състояща се от жалбоподателите.
- 6 От 1990 г. до 2003 г. 89,29 % от активите на Galp Energía España, по-рано Petrogal Española SA, са държани от Petróleos de Portugal и 10,71 % от тях — от Tagus RE, застрахователна компания, върху която Petróleos de Portugal упражнява контрол в съотношение 98 %. Считано от 2003 г., Galp Energía España е дъщерно дружество, изцяло притежавано от Petróleos de Portugal. Що се отнася до последното, то от своя страна е дъщерно дружество, изцяло притежавано от Galp Energía SGPS, считано от 22 април 1999 г.
- 7 Galp Energía España извършва дейност по продажба и търгуване на битум в Испания. Оборътът му по отношение на битума, продаден на несвързани страни в Испания, възлиза на 13 000 000 EUR през 2001 г., последната пълна година на нарушението, т.е. 4,54 % от разглеждания пазар. Общият консолидиран оборот на Galp Energía SGPS представлява 12 576 000 000 EUR през 2006 г.

- 8 Вследствие на заявление за освобождаване от глоба, представено на 20 юни 2002 г. от групата BP в съответствие с Известието на Комисията относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели (ОВ С 45, 2002 г., стр. 3), на 1 и 2 октомври 2002 г. са извършени проверки по отношение на групите Repsol, PROAS, BP, Nynäs и групата, състояща се от жалбоподателите.
- 9 На 6 февруари 2004 г. Комисията изпраща на съответните предприятия първа поредица искания за предоставяне на информация съгласно член 11, параграф 3 от Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 г., Първи регламент за прилагане на членове [81 ЕО] и [82 ЕО] (ОВ 13, стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3).
- 10 По факс съответно на 31 март и на 5 април 2004 г. Repsol и PROAS представят на Комисията заявление на основание на нейното Известие относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели, придружено от корпоративно изявление.
- 11 След като отправя до съответните предприятия четири други искания за предоставяне на информация, Комисията официално започва процедура и от 24 до 28 август 2006 г. нотифицира изложение на възраженията на групите BP, Repsol, CEPSA-PROAS, Nynäs и групата, състояща се от жалбоподателите.
- 12 На 3 октомври 2007 г. Комисията приема спорното решение, с което установява, че тринадесетте дружества, които са негови адресати, са участвали в съвкупност от споразумения и съгласувани практики при търгуването с проникващ битум на испанската територия (с изключение на Канарските острови) под формата на споразумения за разпределение на пазара и за съгласуване на цените.
- 13 Констатирано е следното противоправно поведение или негови елементи:
 - установяване на пазарни квоти,
 - разпределяне на обеми и клиенти между всички участници в картела въз основа на тези квоти,
 - контрол за прилагане на разпределянето на пазара и на клиентите посредством обмяна на информация за обема на продажбите (наричан по-нататък „системата за надзор“),
 - създаване на компенсационен механизъм за коригиране на отклонения от споразуменията за подялба на пазара и на клиентите (наричан по-нататък „механизъм за компенсация“),
 - споразумение за промените в цените на битума, както и за момента, от който се прилагат новите цени,
 - участие в редовни срещи и други контакти, за да се договорят и приложат изложените по-горе ограничения на конкуренцията или те да бъдат изменени при необходимост.
- 14 Комисията приема за установено, че служителите в Galp Energía España са участвали в картела за сметка на дружеството. С оглед на съдебната практика относно презумпцията за действителното упражняване на решаващо влияние от дружество майка върху изцяло притежаваното от нея дъщерно дружество и предвид връзките на участие на Galp Energía España, Petróleos de Portugal и Galp Energía SGPS, Комисията счита, че Galp Energía España, Petróleos de Portugal, както и, считано от 22 април 1999 г., Galp Energía SGPS са представлявали едно-единствено предприятие за целите на прилагането на член 81, параграф 1 ЕО.

- 15 Комисията приема, че всяко от двете констатирани ограничения на конкуренцията, а именно хоризонталните споразумения за разпределение на пазара и съгласуването на цените, по самото си естество спада към най-тежките видове нарушения на член 81 ЕО, които съгласно съдебната практика могат да бъдат определени като „много тежки“ нарушения, без да е необходимо това поведение да обхваща определена географска зона или да има определено въздействие.
- 16 Комисията счита, че действителното въздействие върху пазара не може да бъде измерено по-специално поради липсата на достатъчно информация относно вероятното развитие, което биха претърпели нетните цени на битума в Испания при липсата на споразумения. Комисията приема, че не е длъжна да докаже с точност действителното въздействие на картела върху разглеждания пазар, нито да го оцени в количествено отношение, но счита, че може да се ограничи до оценките за вероятност на подобно въздействие. Във всички случаи Комисията приема, че споразуменията в картела са приложени и че те вероятно са имали действителни антиконкурентни последици.
- 17 С оглед на естеството на картела Комисията приема, че групите Repsol, PROAS, BP, Nynäs и групата, състояща се от жалбоподателите, са извършили „много тежко“ нарушение на член 81 ЕО, и уточнява, че този извод е формулиран независимо от въпроса дали е било възможно да се измери действителното въздействие на картела върху разглеждания пазар. Комисията добавя, че взема предвид обстоятелството, че споразумението се отнася само до испанския пазар.
- 18 Комисията определя „началния размер“ на налаганите глоби, като взема предвид тежестта на нарушението, при което стойността на разглеждания пазар е оценена на 286 400 000 EUR през 2001 г., последната пълна година на нарушението, и обстоятелството, че нарушението е ограничено до продажбите на битум, извършени в една-единствена държава членка. По изложените съображения Комисията определя началния размер на глобите на 40 000 000 EUR.
- 19 По-нататък Комисията групира предприятията — адресати на спорното решение, в различни категории, определени в зависимост от относителната им тежест на разглеждания пазар, за целите на прилагането на диференцираното третиране, така че да се отчете тяхната действителна икономическа способност да навредят на конкуренцията. За тази цел Комисията се основава на техните дялове, въз основа на продажбите, от испанския пазар на проникващ битум за пътни настилки за 2001 г.
- 20 Repsol и PROAS, чиито дялове от разглеждания пазар възлизат съответно на 34,04 % и 31,67 % за 2001 г., са групирани в първата категория, BP, с пазарен дял от 15,19 %, във втората категория, и Nynäs, както и жалбоподателите, чиито пазарни дялове са между 4,54 % и 5,24 %, в третата категория. На тази основа началните размери на налаганите глоби са преобразувани, както следва:
- първа категория, за Repsol и PROAS: 40 000 000 EUR,
 - втора категория, за BP: 18 000 000 EUR,
 - трета категория, за Nynäs и жалбоподателите: 5 500 000 EUR.
- 21 За да определи размера на глобите на равнище, гарантиращо достатъчен възпиращ ефект, Комисията счита за уместно да приложи върху налаганите на BP и Repsol глоби коефициент, съответно 1,8 и 1,2, в зависимост от общия им оборот за 2006 г., последната година преди приемането на спорното решение, но да не прилага коефициент към размера на глобата, налагана на PROAS, Nynäs и жалбоподателите.

- 22 След като увеличава началния размер на глобите в зависимост от продължителността на нарушението, като повишава основния размер на глобата на 9 625 000 EUR за GALP Energía España, както и за Petróleos de Portugal, и на 7 150 000 EUR за GALP Energía SGPS, Комисията заключава и че размерът на глобата, налагана на Repsol и PROAS, трябва да бъде увеличен с 30 % поради утежняващи обстоятелства, тъй като тези две предприятия са били водещи в картела.
- 23 Комисията сравнява ролята на жалбоподателите с тази на Repsol, PROAS и BP и проверява дали е обосновано намаляване на глобите. Тя счита за уместно да разграничи различната роля, изпълнявана от жалбоподателите, като вземе предвид по-ограниченото им участие в нарушението, и решава да намали с 10 % размера на глобите им.
- 24 Вследствие на това съгласно член 2 от разпоредителната част на спорното решение Galp Energía España и Petróleos de Portugal са осъдени заедно и солидарно да заплатят глоба в размер на 8 662 500 EUR, от които 6 435 000 EUR трябва да бъдат заплатени заедно и солидарно от Galp Energía SGPS.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

- 25 С жалба, подадена в секретариата на Общия съд на 19 декември 2007 г., жалбоподателите са поискали пълната или частична отмяна на спорното решение, а при условията на евентуалност — намаляване на размера на наложената им глоба.
- 26 В подкрепа на жалбите си жалбоподателите изтъкват девет основания.
- 27 Общият съд уважава третото основание на жалбоподателите и отменя член 1 от решението в частта, в която се установява участието на Galp Energía España, Petróleos de Portugal и Galp Energía SGPS в съвкупност от споразумения и съгласувани практики на испанския пазар на битум, доколкото тази съвкупност обхваща, от една страна, система за следене на спазването на споразуменията за разпределение на пазара и на клиентите, а от друга страна, механизъм за компенсация, чиято цел е да се поправят настъпилите отклонения от споразуменията за разпределяне на пазара и на клиентите.
- 28 За тази цел, както е видно по-специално от точки 215, 292, 293 и 301 от обжалваното съдебно решение, Общият съд се основава само на доказателства, налични към момента на настъпването на фактите, за да приеме, че не е доказана отговорността на жалбоподателите по отношение на системата за надзор и механизма за компенсация. Така той отказва да вземе предвид изявлението на г-н V. С., директор по продажбите на битум за Petrogal Española SA, понастоящем Galp Energía España, от 6 декември 2007 г., което е приложено от жалбоподателите към преписката по съдебното производство и съответно не е било обсъдено в спорното решение като уличаващо доказателство.
- 29 Все пак в точки 611, 625 и 626 от обжалваното съдебно решение Общият съд констатира, предвид това изявление г-н V. С. от 6 декември 2007 г., че жалбоподателите са знаели за участието на другите членове на картела в механизма за компенсация, че са могли и да предвидят участието на другите членове на картела в системата за надзор и че следователно носят отговорност за тези два компонента на нарушението.
- 30 С оглед на тези обстоятелства Общият съд приема в точка 630 от обжалваното съдебно решение, че не следва да се изменя първоначалният размер на глобата, но счита за необходимо в точка 632 от това решение да повиши равнището на намалението на глобата, приложено от Комисията поради смекчаващи обстоятелства.

- 31 Ето защо в точки 635 и 636 от посоченото съдебно решение той уважава частично деветото основание и извършва допълнително намаляване от 4 % от размера на глобата, което се добавя към вече предвиденото в спорното решение намаляване от 10 %.
- 32 Общият съд отхвърля другите основания за отмяна, изтъкнати от страните, включително петото и шестото, изведени от незаконосъобразната констатация за тяхното участие в съгласуването на цените и за продължителността на последното.
- 33 Поради това в точка 2 от разпоредителната част на спорното решение размерът на глобата, наложена на Galp Energía España и на Petróleos de Portugal, е определен на 8 277 500 EUR, докато размерът на глобата, наложена на Galp Energía SGPS в същия член, е определен на 6 149 000 EUR.

Искания на страните

- 34 С жалбата си жалбоподателите искат от Съда:
- като главно искане, да отмени обжалваното съдебно решение,
 - да отмени членове 1—3 от спорното решение, доколкото се отнасят до тях, и/или да намали размера на наложената им глоба,
 - при условията на евентуалност, да отмени съдебното решение и да го върне делото на Общия съд,
 - да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.
- 35 Комисията иска от Съда:
- да отхвърли жалбата и
 - да осъди жалбоподателите да заплатят всички съдебни разноски.

По жалбата

- 36 В подкрепа на жалбата си жалбоподателите посочват три основания.

По първото основание, изведено от грешки при прилагане на правото относно констатацията за участието на жалбоподателите в дейности по съгласуване на цените в периода 1995—2002 г.

Доводи на страните

- 37 С първото си основание, разделено на три части, жалбоподателите поддържат, че Общият съд е приложил неправилно член 81, параграф 1 ЕО, изопачил е доказателства и е нарушил процесуалните правила относно преценката на доказателствата, като е нарушил общия принцип на презумпцията за невиновност, гарантиран от член 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), установявайки в точки 407 и 456 от обжалваното съдебно решение, че не може да се счита, че Комисията е действала незаконосъобразно като е приела, че страните са участвали в съгласуване на цените „до 2002 г.“. Освен това Общият съд не представил достатъчно мотиви за тази констатация.

- 38 С първата част на основанието си жалбоподателите поддържат, че за да констатира в точки 370—408 от обжалваното съдебно решение, че Комисията е доказала участието на жалбоподателите в дейностите по съгласуване на цените между 1995 г. и 2002 г., Общият съд не е взел предвид две оневиняващи доказателства, а именно че нито в искането за намаляване на глобата или освобождаване от отговорност на BP, нито в представените от последното документи, налични към момента на настъпването на фактите, се споменава, че жалбоподателите са участвали в дейности по съгласуване на цените.
- 39 С втората част на основанието си жалбоподателите твърдят, че Общият съд не е взел предвид, че в спорното решение изобщо не се съдържа доказателство относно началния момент на твърдяното участие на жалбоподателите в дейностите по съгласуване на цените.
- 40 В това отношение те твърдят, че в декларациите на Repsol и на PROAS относно намаляването на глобата или освобождаването от отговорност не се посочва нито един конкретен факт, включително дати, срещи, телефонни разговори или повишавания на цени и че тези декларации не са достатъчно точни и съгласувани, за да докажат участието на жалбоподателите в дейностите по съгласуване на цените от 1995 г. до 2002 г. В този смисъл те отбелязват и че началната дата на разпределянето на пазара не може да се счита за начална дата на участието на Petróleos de Portugal в споразуменията относно цените, като според спорното решение тези две споразумения представляват отделни части в рамките на картела.
- 41 С третата част на основанието си жалбоподателите упрекват Общия съд, че е приел, че вътрешната кореспонденция по електронна поща в Galp Energía España от 18 и 19 октомври 2000 г., разгледана в точки 387—404 от обжалваното съдебно решение, представлява доказателство, налично към момента на настъпване на фактите, установяващо участието на жалбоподателите в съгласуването на цените.
- 42 Комисията счита, че това основание е недопустимо в неговата цялост и че във всички случаи е лишено от основание.

Съображения на Съда

- 43 В началото следва да се припомни, че съгласно постоянната практика от член 256 ДФЕС и член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, както и от член 168, параграф 1, буква г) от неговия процедурен правилник следва, че жалбата трябва точно да посочва пороците на обжалваното съдебно решение, както и правните доводи, с които по специфичен начин се подкрепя такова искане, тъй като в противен случай жалбата или съответното основание ще бъдат недопустими (вж. по-специално решение Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 44 Ето защо не отговаря на тези изисквания и трябва да бъде обявено за недопустимо основание, чиито доводи не са достатъчно точни и обосновани, за да позволят на Съда да упражни своя контрол за законосъобразност (вж. този смисъл решение Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 30 и цитираната съдебна практика).
- 45 Все пак доводите, изведени от неспазването на член 81, параграф 1 ЕО, от липсата на мотиви на спорното решение, от нарушение на процесуалните правила относно преценката на доказателствата и на общия принцип на презумпцията за невиновност, както и твърденията за изопачил е доказателства, не сочат с изискваната точност грешка при прилагане на правото, допусната от Общия съд, а се състоят от общи и необосновани твърдения, така че те следва да бъдат отхвърлени като недопустими.

- 46 Относно първата и третата част на настоящото основание, доколкото жалбоподателите поддържат, че Общият съд, от една страна, не е взел предвид две доказателства, за да констатира, че Комисията е доказала участието на жалбоподателите в дейностите по съгласуване на цените между 1995 г. и 2002 г., и от друга страна, е приел, че вътрешната кореспонденция между жалбоподателите по електронна поща от 18 и 19 октомври 2000 г. представлява доказателство, налично към момента на настъпване на фактите, установяващо участието им в съгласуването на цените, достатъчно е да се припомни, че съгласно член 256, параграф 1, втора алинея ДФЕС и член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз обжалването е ограничено само до правните въпроси. Следователно единствено Общият съд е компетентен да установява и да преценява относимите факти и представените пред него доказателства. Следователно преценката на фактите и на доказателствата, освен в случай на тяхното изопачаване, на което в случая жалбоподателите се позовават само с общи и необосновани твърдения, не представлява правен въпрос, който в това си качество да подлежи на контрол от Съда в рамките на производство по обжалване (вж. по-специално решение Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 84).
- 47 Ето защо тези доводи трябва да се отхвърлят като недопустими.
- 48 Що се отнася до втората част на настоящото основание, доколкото жалбоподателите упрекуват Общия съд, че не е взел предвид, че в спорното решение изобщо не се съдържа доказателство относно началния момент на твърдяното участие на жалбоподателите в разглежданите дейности по съгласуване на цените, достатъчно е да се отбележи, че противно на твърдението им те не са повдигнали този довод пред Общия съд. Следователно посоченият довод е нов, поради което е недопустим.
- 49 Предвид изложеното първото основание трябва да се отхвърли като недопустимо в неговата цялост.

По третото основание, изведено от нарушение на разумния срок за произнасяне от Общия съд

Доводи на страните

- 50 Жалбоподателите поддържат, че Общият съд е нарушил член 47 от Хартата и член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), като не се е произнесъл в разумен срок, което обосновавало отмяната на обжалваното съдебно решение и на спорното решение, или, при условията на евентуалност, съществено намаляване на наложената им глоба.
- 51 Те посочват, че жалбата им за отмяна е подадена на 19 декември 2007 г., писмената фаза на производството е приключила на 21 октомври 2008 г., устната фаза на производството е започнала на 12 ноември 2012 г., съдебното заседание е проведено на 24 януари 2013 г. и решението е обявено на 16 септември 2013 г.
- 52 Тъй като цялото производство е продължило около пет години и девет месеца (69 месеца), като между прекратяването на писмената фаза и започването на устната фаза на производството е изтекъл период от четири години и един месец (49 месеца), жалбоподателите считат, съгласно критерия, определен от Съда в решение Baustahlgewebe/Комисия (C-185/95 P, EU:C:1998:608), че Общият съд не е изпълнил задължението си да се произнесе в разумен срок.

- 53 В това отношение жалбоподателите подчертават, от една страна, че сложността на делото е много по-малка от тази на повечето други дела за картели, разглеждани от Общия съд, и че броят на жалбите е бил ограничен, тъй като само четирима от членовете на картела са подали жалби, и от друга страна, че по никакъв начин не са повлияли с поведението си на прекомерната продължителност на производството пред Общия съд.
- 54 От своя страна Комисията твърди, че съгласно постоянната практика на Съда, когато неспазването на разумен срок за постановяване на решение не е повлияло върху изхода на спора, отмяната на съдебното решение няма да отстрани последиците от допуснатото нарушение на разумния срок за произнасяне.

Съображения на Съда

- 55 Следва да се припомни, че когато юрисдикция на Съюза наруши задължението си по член 47, втора алинея от Хартата да решава отнесените до нея дела в разумен срок, санкцията за това нарушение трябва да се търси посредством иск за обезщетение пред Общия съд, доколкото този иск представлява ефективен способ за защита. Ето защо искането за поправяне на вредите, произтичащи от неспазването от страна на Общия съд на разумен срок за постановяване на решение, не може да се отнася направо до Съда чрез обжалване на решението на Общия съд, а трябва да бъде предявено пред самия Общ съд (решения *Telefónica* и *Telefónica de España*/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 66, ICF/Комисия, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, т. 57 и *Guardian Industries* и *Guardian Europe*/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 17 и 18).
- 56 Общият съд, който е компетентен по силата на член 256, параграф 1 ДФЕС и е сезиран с искане за обезщетение, трябва да се произнесе по него в състав, различен от този, който е разгледал спора, по който е било проведено производството, чиято продължителност е сочена за укоримо голяма (вж. в този смисъл решения *Telefónica* и *Telefónica de España*/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 67, ICF/Комисия, EU:C:2014:2274, т. 58 и *Guardian Industries* и *Guardian Europe*/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 19).
- 57 С оглед на тези съображения, щом като е явно, без да е необходимо страните да представят допълнителни доказателства в това отношение, че Общият съд е нарушил в достатъчно съществена степен задължението си да разгледа делото в разумен срок, Съдът може да установи това (вж. в този смисъл решение *Telefónica* и *Telefónica de España*/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 90, ICF/Комисия, EU:C:2014:2274, т. 59 и *Guardian Industries* и *Guardian Europe*/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 20).
- 58 Настоящият случай е такъв. Продължителността на производството пред Общия съд, а именно пет години и девет месеца, която обхваща по-конкретно период от четири години и един месец, който е изтекъл, без да бъде извършено процесуално действие между края на писмената фаза и съдебното заседание, не може да се обясни нито с естеството, нито със сложността на делото, нито пък с неговия контекст. Всъщност, от една страна, отнесеният пред Общия съд спор не е от особена степен на сложност. От друга страна, не е видно нито от обжалваното съдебно решение, нито от представените от страните доказателства, че този период на бездействие е обективно обоснован или още че жалбоподателите са допринесли за това.
- 59 Въпреки това по съображенията, изложени в точка 55 от настоящото решение, третото основание на настоящата жалба трябва да бъде отхвърлено.

По второто основание, изведено от обстоятелството, че Общият съд е превишил правомощието си за пълен съдебен контрол

Доводи на страните

- 60 Второто основание на жалбоподателите се състои от три части.
- 61 С първата част на това основание те изтъкват, че в точки 625, 626 и 630 от обжалваното съдебно решение Общият съд допуснал грешка при прилагане на правото, като превишил компетентността си, доколкото в рамките на служебно разглеждане от него основание е приел въз основа на правомощието си за пълен съдебен контрол, че жалбоподателите носят отговорност за два от компонентите на нарушението на член 81, параграф 1 ЕО, по-специално за това, че са знаели за механизма за компенсация и са могли да предвидят системата за надзор.
- 62 В случая Общият съд се произнесъл и *ultra petita*, тъй като Комисията не се основавала на тези мотиви в спорното решение, жалбоподателите не се позовавали на тези мотиви като основание за отмяна и те не били предмет на никакво обсъждане освен относно допустимостта на изявлението на г-н V. С.
- 63 От своя страна Комисията поддържа, че като се произнася по размера на наложената на жалбоподателите глоба, Общият съд има право да държи сметка за знанието на жалбоподателите за механизмите за надзор и за компенсация, доколкото става въпрос за фактическо обстоятелство. Що се отнася до изявлението на г-н V. С., Комисията счита, че Общият съд имал право да го вземе предвид, по-специално доколкото в точка 40 от решение KNP ВТ/Комисия (С-248/98 Р, ЕУ:С:2000:625) Съдът допуска възможността Общият съд, когато се произнася по подходящия размер на глобата, да вземе предвид допълнителни данни, които не се съдържат в разглежданото от него решение, като доказателства, изисквани в рамките на задължението за мотивиране. Накрая, Комисията счита, че основанието е неотносимо, тъй като Общият съд вече бил намалил размера на глобата.
- 64 С втората част на второто основание жалбоподателите поддържат, че Общият съд е нарушил правото на справедлив съдебен процес, включително принципа на равни процесуални възможности, правото на защита, и по-специално принципа на състезателност, като е приел в точки 624 и 625 от обжалваното съдебно решение, че при упражняване на правомощието си за пълен съдебен контрол трябва да вземе предвид изявлението на г-н V. С., за да установи отговорността на жалбоподателите във връзка с обстоятелството, че те са знаели за механизма за компенсация и са могли да предвидят системата за надзор.
- 65 Общият съд нарушил тези принципи, тъй като, преди да се произнесе, не посочил ясно на жалбоподателите естеството и предмета на този нов мотив съгласно изискванията, предвидени в член 6 от ЕКПЧ и в членове 47 и 48 от Хартата.
- 66 Комисията оспорва тези доводи, като набляга на обстоятелството, че представените от г-н V. С. доказателства, че жалбоподателите са знаели за механизмите за надзор и за компенсация, са споменати за първи път от жалбоподателите. Абсурдно било жалбоподателите да твърдят, че не са могли да се запознаят с тези доказателства.
- 67 С третата част на второто си основание жалбоподателите поддържат, че като е установил отговорността им по отношение на два компонента на нарушението, в точка 626 от обжалваното съдебно решение Общият съд е изопачил доказателствата и е нарушил принципа на презумпцията за невиновност. Констатацията се основавала на непълен цитат от изявлението на г-н V. С., от който ставало ясно, че последният изобщо не е бил запознат с естеството на механизма за компенсация, предмет на решението.

- 68 Напротив, според Комисията Общият съд не е изопачил доказателствата, съдържащи се в изявлението на г-н V. С.

Съображения на Съда

- 69 С първата част на второто си основание във връзка с втората част на това основание жалбоподателите упрекуват Общия съд, че е превишил границите на правомощието си за пълен съдебен контрол, определено в член 261 ДФЕС и член 31 от Регламент № 1/2003.

- 70 За да се прецени основателността на първата част на това основание, следва преди всичко да се отбележи, че след като е констатирал, от една страна, в точки 265, 266, 270 и 292 от обжалваното решение, че Комисията не е доказала участието на жалбоподателите в разглежданите механизми за компенсация и за надзор и от друга страна, в точка 282 от това решение, че Комисията не е основала спорното решение на мотив, различен от участието на жалбоподателите в тези компоненти, за да установи отговорността им в това отношение, в точки 624—626 и 630 от посоченото съдебно решение Общият съд е посочил следното:

„624[...] в случая в рамките на правомощието си за пълен съдебен контрол Общият съд следва да вземе предвид изявлението от 6 декември 2007 г. на г-н V. С.

625 [...] предвид това изявление следва да се констатира, че жалбоподателите са знаели за участието на другите членове на картела в механизма за компенсация и че са могли също така да предвидят участието на другите членове на картела в системата за надзор.

626 Следователно те носят отговорност за тези два компонента на нарушението (решение на Съда Комисия/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, т. 83).

[...]

630 Като се има предвид, че жалбоподателите носят отговорност за системата за надзор и за механизма за компенсация, както и изцяло за противоправното поведение, не следва да се изменя началният размер на глобата [...]“.

- 71 Следва да се напомни и че системата за съдебен контрол по отношение на решенията на Комисията относно производства по прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС се състои в контрол за законосъобразността на актовете на институциите, установен в член 263 ДФЕС, който в приложение на член 261 ДФЕС и по искане на жалбоподателите може да бъде допълнен с упражняването от Общия съд на правомощието за пълен съдебен контрол, що се отнася до санкциите, налагани в тази област от Комисията (решение Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 42).

- 72 В това отношение, както Съдът е имал нееднократно поводи да поясни, обхватът на контрола за законосъобразност, предвиден в член 263 ДФЕС, обхваща всички елементи от решенията на Комисията относно производства по прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС, по отношение на които Общият съд осигурява задълбочен контрол, както от правна, така и от фактическа страна, с оглед на изтъкнатите от жалбоподателите основания (вж. в този смисъл решения KME Germany и др./Комисия, C-272/09 P, EU:C:2011:810, т. 102 и 109, Chalkor/Комисия, C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 62 и 82 и Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 56 et 59) и предвид всички доказателства, представени от жалбоподателите, независимо дали предхождат или следват по време приетото решение и дали са предоставени предварително в рамките на административната процедура

или, за първи път, в рамките на съдебното производство пред Общия съд, доколкото тези доказателства са относими към контрола за законосъобразността на решението на Комисията (вж. в този смисъл *Knauf Gips/Комисия*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, т. 87—92).

- 73 Следва да се напомни обаче, че в рамките на предвидения в член 263 ДФЕС контрол за законосъобразност юрисдикциите на Съюза не могат да заместят мотивите на издателя на разглеждания акт със свои мотиви (вж. в този смисъл решение *Frucona Košice/Комисия*, C-73/11 P, EU:C:2013:32, т. 89 и цитираната съдебна практика).
- 74 Освен това член 261 ДФЕС предвижда, че „[р]егламентите, приети съвместно от Европейския парламент и Съвета, както и от Съвета, в съответствие с разпоредбите на Договорите, могат да предоставят на Съда на Европейския съюз пълна юрисдикция да правораздава във връзка със санкциите, предвидени в тези регламенти“. Като прилага възможността, предоставена с тази разпоредба, законодателят на Съюза предвижда в член 31 от Регламент № 1/2003, че „Съдът разполага с [правомощие за пълен съдебен] контрол върху решения[та], с които Комисията е [наложила глоба] или [периодична имуществена санкция и че той] може да отмени, намали или увеличи наложената [глоба] или [периодична имуществена санкция]“.
- 75 По този начин, когато упражнява своето правомощие за пълен съдебен контрол, предвидено в член 261 ДФЕС и член 31 от Регламент № 1/2003, съдът на Съюза е оправомощен не само да извършва контрол за законност на санкцията, но и да замени със своята преценка за определянето на размера на тази санкция преценката на Комисията, която е издала акта, в който първоначално е определен посоченият размер (вж. в този смисъл решение *Groupe Danone/Комисия*, C-3/06 P, EU:C:2007:88, т. 61).
- 76 В замяна на това обхватът на това правомощие за пълен съдебен контрол е строго ограничен до определянето на размера на глобата, за разлика от контрола за законосъобразност, предвиден в член 263 ДФЕС (вж. в този смисъл по-специално решения *Groupe Danone/Комисия*, C-3/06 P, EU:C:2007:88, т. 62, *Alliance One International/Комисия*, C-679/11 P, EU:C:2013:606, т. 105, *Комисия и др./Siemens Österreich и др.*, C-231/11 P—C-233/11 P, EU:C:2014:256, т. 126 и *Telefónica и Telefónica de España/Комисия*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 45).
- 77 Следователно правомощието за пълен съдебен контрол, с което разполага Общият съд на основание член 31 от Регламент № 1/2003, се отнася само до преценката от негова страна на наложената от Комисията глоба, като е изключено всякакво изменение на съставните елементи на законосъобразно установеното от Комисията нарушение в разглежданото от Общия съд решение.
- 78 В случая обаче, както бе отбелязано в точка 70 от настоящото решение, макар да е установил, че Комисията не е доказала, че жалбоподателите са участвали в механизма за компенсация, както и в системата за надзор, и че спорното решение не почива на никакъв друг мотив освен участието на последните в тези два компонента на нарушението, в точки 625, 626 и 630 от обжалваното съдебно решение Общият съд е констатирал в рамките на правомощието си за пълен съдебен контрол, че жалбоподателите са знаели за участието на другите членове на картела в механизма за компенсация, както и че са могли да предвидят участието на последните в системата за надзор. Ето защо той е счел, от една страна, че жалбоподателите носят отговорност по член 101 ДФЕС и от друга страна, че това следва да се вземе предвид при определянето на размера на глобата.
- 79 По този начин Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото.
- 80 Тъй като първата част на второто основание е обоснована, тя следва да бъде уважена.

- 81 Ето защо обжалваното съдебно решение трябва да бъде отменено в частта му, в която, в точка 3 от неговия диспозитив, е определен новият размер на наложените на жалбоподателите глоби, като се вземе предвид неправилната констатация на Общия съд в рамките на правомощието му за пълен съдебен контрол в точки 625, 626 и 630 от това съдебно решение, че жалбоподателите са знаели за участието на другите членове на картела в механизма за компенсация, че са могли също така да предвидят участието на последните в системата за надзор и че следователно жалбоподателите носят отговорност за това.
- 82 Предвид изложеното не е необходимо произнасяне по другите елементи на втората част на второто основание и по третата част на второто основание.

По жалбата пред Общия съд

- 83 Съгласно член 61, първа алинея, второ изречение от Статута на Съда на Европейския съюз в случай на отмяна на обжалваното съдебно решение Съдът може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това.
- 84 Случаят по настоящото дело е такъв, тъй като Съдът разполага с всички необходими данни, за да се произнесе по жалбата.
- 85 За тази цел трябва да се отбележи, че е установено окончателно, с оглед на точка 1 от разпоредителната част на спорното решение, частично отменено с обжалваното съдебно решение, и предвид отхвърлянето на първото основание на настоящата жалба в точка 49 от настоящото решение, че жалбоподателите трябва да носят отговорност за участието си в периода от 31 януари 1995 г. до 1 октомври 2002 г. за GALP Energía España и за Petróleos de Portugal и в периода от 22 април 1999 г. до 1 октомври 2002 г. за GALP Energía SGPS в съвкупност от споразумения и съгласувани практики при търгуването с проникващ битум, обхващаща цялата испанска територия (с изключение на Канарските острови) и състояща се от споразумения за разпределение на пазара и за съгласуване на цените.
- 86 Всъщност в съответствие с член 264, първа алинея ДФЕС констатацията на Общия съд за липсата на доказателство за участието на жалбоподателите в механизма за компенсация и в системата за надзор не може да доведе до отмяната на спорното решение в неговата цялост, тъй като тези обстоятелства имат характера на допълнителни компоненти на съответното нарушение. Така обстоятелството, че Комисията не е представила доказателство за подобно участие на жалбоподателите, не изменя съществото на спорното решение, доколкото установеното от нея едно-единствено продължено нарушение се състои, както е видно от точки 12 и 13 от настоящото решение, главно от две основни групи противоправно поведение, а именно разпределяне на пазара и съгласуване на цените (вж. в този смисъл решение Комисия/Verhuizingen Correns, C-441/11 P, EU:C:2012:778, т. 36—38).
- 87 Предвид изложеното, в изпълнение на своето правомощие за пълен съдебен контрол, признато на Съда в член 261 ДФЕС и в член 31 от Регламент № 1/2003, Съдът следва да се произнесе по размера на глобата, която трябва да бъде възложена в тежест на жалбоподателите (решение Guardian Industries и Guardian Europe/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 73 и цитираната съдебна практика).
- 88 В това отношение трябва да се отбележи, че когато самият Съд се произнася окончателно по спора съгласно член 61, първа алинея, второ изречение от своя статут, при упражняване на правомощието си за пълен съдебен контрол той е оправомощен да замени преценката на Комисията със своята преценка и следователно да отмени, намали или увеличи наложената глоба (вж. по-специално решение KME Germany и др./Комисия, C-389/10 P, EU:C:2011:816, т. 130 и цитираната съдебна практика).

- 89 За да определи размера на налаганата глоба, Съдът следва сам да прецени обстоятелствата по случая и вида на разглежданото нарушение (решение *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin*/Комисия, 322/81, EU:C:1983:313, т. 111).
- 90 Това предполага съгласно член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003 да се вземе предвид за всяко санкционирано предприятие тежестта на разглежданото нарушение, както и неговата продължителност при спазване по-специално на принципите на мотивиране, на пропорционалност, на индивидуализиране на санкциите и на равно третиране (вж. в този смисъл решения Комисия и др./*Siemens Österreich* и др., C-231/11 P—C-233/11 P, EU:C:2014:256, т. 53 и 56, *Guardian Industries* и *Guardian Europe*/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 75 и Комисия/*Parker Hannifin Manufacturing* и *Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, т. 77), като Съдът не е обвързан от примерните правила, определени от Комисията в нейните насоки (вж. по аналогия решение *Италия/Комисия*, C-310/99, EU:C:2002:143, т. 52), макар последните да могат да направляват юрисдикциите на Съюза, когато упражняват правомощието си за пълен съдебен контрол (вж. в този смисъл решение Комисия/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, т. 80 и цитираната съдебна практика).
- 91 В случая следва да се приеме, че жалбоподателите са участвали на испанската територия в едно-единствено продължено нарушение, състоящо се основно в споразумения за разпределение на пазара и за съгласуване на цените, което е много сериозно по естеството си (вж. в този смисъл решение *Versalis/Комисия*, C-511/11 P, EU:C:2013:386, т. 83), в рамките на значителен период от седем години и осем месеца за *GALP Energía España* и за *Petróleos de Portugal* и три години и пет месеца за *GALP Energía SGPS*.
- 92 Следва да се вземе предвид и обстоятелството, че що се отнася до индивидуалното им положение, жалбоподателите разполагат, както е видно от точка 514 от спорното решение, с пазарни дялове от 4,54 %, което позволява да се приеме, както е направил Общият съд в точка 631 от обжалваното съдебно решение, че предвид големината им като предприятия те не могат да причинят с противоправното си поведение особено тежка вреда на конкуренцията. Освен това в точки 566 и 567 от спорното решение Комисията правилно е отбелязала, че жалбоподателите са участвали в по-ограничена степен в нарушението в сравнение с другите предприятия.
- 93 За целите на определянето на размера на налаганата на жалбоподателите глоба Съдът възприема преценката на Комисията и на Общия съд относно основния размер на глобата, както и относно намаляването му с 10 % вследствие на ограниченото участие на жалбоподателите в спорното нарушение. Към вече предоставеното в спорното решение намаление от 10 % от основния размер трябва обаче да се приложи и допълнително намаление от 10 % поради недоказването от Комисията на участието на жалбоподателите в механизма за компенсация и в системата за надзор.
- 94 При тези условия и предвид всички фактически обстоятелства по делото (вж. решение *Guardian Industries* и *Guardian Europe/Комисия*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 78 и цитираната съдебна практика) размерът на глобата, наложена солидарно на *GALP Energía España* и на *Petróleos de Portugal*, се определя на 7,7 милиона евро, от която сума *GALP Energía SGPS* носи солидарна отговорност в размер на 5,72 милиона евро.

По съдебните разноски

- 95 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник, когато жалбата е неоснователна или когато е основателна и Съдът се произнася окончателно по спора, той се произнася по съдебните разноски.

- 96 Съгласно член 138, параграф 1 от този процедурен правилник, който се прилага по отношение на производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Освен това член 138, параграф 3 от посочения процедурен правилник предвижда, че ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания, всяка страна понася направените от нея съдебни разноски. Съдът обаче може да реши една от страните да понесе, наред с направените от нея съдебни разноски, и част от съдебните разноски на другата страна, ако обстоятелствата по делото оправдават това.
- 97 В това отношение, предвид обстоятелствата по делото жалбоподателите следва да понесат две трети от съдебните разноски на Комисията и от своите съдебни разноски, направени в производството по обжалване, а Комисията следва да понесе една трета от своите съдебни разноски и от тези на жалбоподателите, свързани с това производство. Освен това с оглед на основанията, изтъкнати от жалбоподателите пред Общия съд, част от които са отхвърлени окончателно, всяка от страните следва да понесе своите разноски по първоинстанционното производство.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

- 1) **Отменя решение на Общия съд на Европейския съюз от 16 септември 2013 г. Galp Energía España и др./Комисия (T-462/07, EU:T:2013:459) в частта му, в която, в точка 3 от неговия диспозитив, е определен новият размер на глобите, наложени на GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA и GALP Energía SGPS SA, като се взема предвид неправилната констатация на Общия съд в рамките на правомощието му за пълен съдебен контрол в мотивите на това съдебно решение, че GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA и GALP Energía SGPS SA са знаели за участието на другите членове на картела в механизма за компенсация, че са могли също така да предвидят участието на последните в системата за надзор и че следователно носят отговорност за това.**
- 2) **Отхвърля жалбата в останалата ѝ част.**
- 3) **Определя размера на глобата, наложена солидарно на GALP Energía España SA и на Petróleos de Portugal SA в член 2 от Решение C(2007) 4441 окончателен на Комисията от 3 октомври 2007 година относно производство съгласно член 81 от Договора за ЕО (дело COMP/38.710 — Битум (Испания), на 7,7 милиона евро, от която сума GALP Energía SGPS SA носи солидарна отговорност в размер на 5,72 милиона евро.**
- 4) **GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA и GALP Energía SGPS SA понасят две трети от съдебните разноски на Европейската комисия и две трети от своите съдебни разноски, направени в производството по обжалване, както и своите съдебни разноски по първоинстанционното производство.**
- 5) **Европейската комисия понася една трета от своите съдебни разноски и една трета от тези на GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA и GALP Energía SGPS SA, свързани с производството по обжалване, както и своите съдебни разноски по първоинстанционното производство.**

Подписи